

UNIWERSYTET W BIAŁYMSTOKU
Wydział Chemii
ul. Ciołkowskiego 1 K

VII Podlaski Konkurs Chemiczny (etap główny)

11.II.2020 r. (czas trwania konkursu - 90 minut)

(max. 40 pkt)

Zadanie 1. (6 pkt)

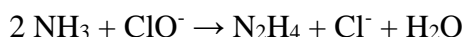
Do 100 cm³ roztworu CH₃COOH o pH=2,90 dodano 50 cm³ roztworu NaOH o nieznanym stężeniu. W wyniku tego pH roztworu początkowego zmieniło się o 0,1 jednostki. Oblicz stężenie molowe użytego NaOH. (K_a dla CH₃COOH wynosi $1,58 \cdot 10^{-5}$)

Zadanie 2. (7 pkt)

- Podczas wybuchu 1 kg triazotanu gliceryny (nitrogliceryna) wydziela się energia $8 \cdot 10^6$ J. Ile wynosi masa produktów eksplozji?
- Jaka musiałaby wybuchnąć masa nitrogliceryny, aby produkty reakcji były o 1 g lżejsze?
- Napisz wzór strukturalny nitrogliceryny.
- Gdy 1000 g ²³⁵U ulega rozszczepieniu jądrowemu to wydziela się $8,23 \cdot 10^{13}$ J energii. Jaka jest masa produktów reakcji?

Zadanie 3. (7 pkt)

Hydrazyna (N₂H₄) to oleista, bezbarwna ciecz o temperaturze topnienia równej 20°C i temperaturze wrzenia 113°C. W jej cząsteczkach występuje wiązanie N-N. Hydrazynę otrzymuje się utleniając amoniak jonami ClO⁻. Reakcja zachodzi wg równania:

Hydrazyna i jej pochodne są stosowane jako paliwa raketowe – na statku Apollo podczas lądowania na Księżycu użyto mieszaniny metylohydrazyny i N₂O₄. Ciecze te reagują ze sobą (w stosunku molowym 4:5) tworząc mieszaninę trzech substancji.

- Hydrazyna ma właściwości zasadowe. Zapisz równanie reakcji cząsteczki hydrazyny z jonem H⁺ (w stosunku molowym 1:1). W równaniu posłuż się wzorem elektronowym cząsteczki hydrazyny i produktu reakcji.
- Jak sadzisz, czy pomiędzy cząsteczkami hydrazyny mogą tworzyć się wiązania wodorowe? Odpowiedz uzasadnij.
- Zapisz – stosując formę elektronowo-jonową równanie procesu utleniania i redukcji zachodzących w trakcie otrzymywania hydrazyny metoda opisana w informacji wstępnej.
- Zapisz równanie reakcji metylohydrazyny z N₂O₄. Produktom reakcji można przypisać wzory X₂, YO₂, Z₂O w których literami X, Y, Z zastąpiono symbole pewnych pierwiastków. Określ jaką funkcję (utleniacza, czy reduktora) pełni hydrazyna w tym procesie.

Zadanie 4. (10 pkt)

Diklofenak, zaliczany do grupy niesteroidowych leków przeciwzapalnych, jest pochodną kwasu aminofenylooctowego. Diklofenak zawiera 56,75% węgla, 23,99% chloru, 10,81% tlenu, 4,73% azotu oraz 3,72% wodoru. Można go otrzymać w reakcji kwasu 2-(2-bromofenylo)etanowego ze związkami A i B. Związek A jest to symetryczna amina aromatyczna z zawartością chloru 43,83%. Inną aminę aromatyczną B, którą można otrzymać w wyniku reakcji chlorowania związku A otrzymuje się w poniższej reakcji:

Podaj:

- wzór empiryczny diklofenaku
- wzory półstrukturalne aniliny i aminy aromatycznej B
- wzory półstrukturalne aminy aromatycznej A i diklofenaku oraz ich masy molowe
- reakcję kwasu 2-(2-bromofenylo)etanowego ze związkiem A prowadzącą do otrzymania diklofenaku

(W obliczeniach przyjmij następujące wartości mas molowych: C - 12g/mol; H - 1 g/mol; N - 14 g/mol; O - 16g/mol; Cl - 35,5g/mol)

Zadanie 5. (10 pkt)

Niektóre skały i minerały zawierają w swoim składzie trudno rozpuszczalne w wodzie węglany. Węglany ulegają wietrzeniu pod wpływem czynników atmosferycznych takich jak tlenek węgla(IV) oraz wody, czego skutkiem jest twardość węglanowa wody. Twardość wody może być wyrażona w miligramach CaCO_3 na dm^3 .

- Zapisz jonowo równania rozkładu węglanu wapnia w wodzie zawierającej tlenek węgla(IV).
- Oblicz, ile gramów węglanu wapnia rozpuści się w 1 dm^3 wody pozbawionej tlenu węgla(IV) zakładając, że jony węglanowe nie ulegają reakcjom protolitycznym. Iloczyn rozpuszczalności CaCO_3 w wodzie w temp. 25°C $K_{\text{so}}=5,0 \cdot 10^{-9}$.
- Oblicz stężenie jonów Ca^{2+} oraz stosunek stężeń jonów wapnia w nasyconym roztworze CaCO_3 (punkt A) i średnio twardej wodzie, gdzie na pełne zobojętnienie jonów HCO_3^- w 1 dm^3 potrzeba 4 mmol HCl.
- Zapisz jonowo równania reakcji powstawania kamienia kotłowego.
- Jak w wyniku podgrzania wody zmieniają się stężenia reagentów uczestniczących w równowadze wytrącania/rozpuszczania kamienia kotłowego w porównaniu z zimną wodą?
- Zaproponuj jak w warunkach domowych można chemicznie usunąć kamień kotłowy. Zapisz jonowo równanie reakcji.